

Primorski List

Poučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja!

Izhaja vsaki četrtek ob 5. pop. Rokopisi se ne vračajo. Neprankovana pisma se ne sprejemajo.
Cena za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone. Za manj premožne 4 krone za celo leto.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
IVAN BAJT.
Tisk: »Narodna tiskarna« v Gorici.

Naročnino in oglasila sprejema upravništvo v Gorici, Semeniška ulica št. 9. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Namski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 10 vin.
Rokopise sprejema uredništvo v Gorici, dvorišče sv. Hilarija št. 7.

Shod v Kobaridu.

Dr. Tuma je sklical v nedeljo javen shod v Kobaridu v prostorih g. Miklavič-a, da bi poročal svojim volilcem in vzel njihove želje na znanje. V mali sobi, ki je bila za to določena, so zavzeli prostore v prvi vrsti trgovci, krčmarji in učitelji; kmetje so tvorili ozadje. Shoda se je udeležilo tudi nekaj duhovnikov.

Shod je bil napovedan sicer ob 4. uri, ali ker se je že prejzbralo v shodni sobi dokaj ljudi, je čutil Tumov pobratim, g. Gabršček, potrebo, da jim razvije svoje misli o gospodarski organizaciji. Najbolj si je g. govornik privoščil konsumna društva in zadrage, ter izlil nanje ves svoj zolč. Tukaj sicer noben človek ne misli na ustanovitev kake take zadruge, in je bilo torej vse njegovo izživljanje odveč. Pa on je imel s tem svoj namen, ki ni ostal prikrit. Udariti je hotel po duhovnikih, posebno po mladih gg. kapelanih, ki ustanavljajo druge take zadrage in jih vodijo, ne da bi imeli za to kako sposobnost, kakor misli g. govornik. Nujna posledica tega je, da take zadrage propadajo, žrtva temu polomu pa je ubogi kmet (ki je Gabrščeku zelo pri sreči), oni kmet, ki je v zadruzi iskal pomoči. —

Kdor pozna delovanje takih zadrug, posebno na Kranjskem, — te je g. govornik posebno pobijal — bo priznal, da se njegove trditve ne zlagajo z resnico. Ali kaj za to! Kmetom je treba zabiti v glavo, naj se varujejo duhovnikov, ki bi jih morda hoteli združiti v kmetijskih zadrugah in jim tako opomoči. Po mnenju g. govornika, so zadrage tako nevarne, da bi on vsakemu kaplanu, ki bi si jih upal zagovarjati, pljunil naravnost v obraz in naj bo tudi desetkrat posvečen.

Ta s skrajnim cinizmom izvedeni govor je bil, kakor rečeno, nekaj uvod k pravemu shodu. No, s svojim komičnim nastopom ni g. govornik kmetov ne zmožnil ne prepričal. Saj je vsak uvidel, da se tu ne gre za zadrage, ampak le

za smešenje duhovskega stanu; in tedaj ve tudi priprosti kmet, kako mu je soditi, saj ve najbolje sam, kdo mu je prijatelj in kdo sovražnik. Tudi kmet ima oči, da vidi. Po shodu so se slišale trpke opazke o govornikovih izjavanjih.

Ob 4. uri se je pričel pravi shod. Vlado je zastopal dr. Musil, predsednikom shoda je bil izvoljen g. Juretič, ki da besedo dr. Tumi.

Govornik ve o delovanju v dež. zboru malo poročati, saj deželni zbor miruje. Da bi od tam pričakovali trgovci in obrtniki pomoči, ni za sedaj mogoče. Italijani imajo večino, oni diktirajo in zmagujejo. Enako je v trgovski zbornici, kjer nima Slovenec besede. Kako odpo-moči tem kričečim krivicam? Slovenci moramo stopiti odločneje na noge, staro slovensko pohlevnost, kateri se roga vsak Lahonček, moramo odložiti, ne več prositi, ampak zahtevati. Zahtevati moramo, da se uvede splošna volilna pravica. Tem potom dobimo v deželnem zboru večino (12), dočim bodo Lahji v manjšini (9). Potem si bomo lahko pomagali iz sedanjih težkih razmer.

Temu predlogu govornikovemu so vsi pazno prisluškovali in mu pritrjevali. Da, v tem smo si jedini vsi; splošno volilno pravico zahtevamo vstrajno, dokler je ne dosežemo, saj zremo v nji zagotovilo boljše prihodnosti.

Dr. Tuma povdarja, da je ostal vselej zvest programu, ki so si ga poslanci skupno z dr. Gregorčičem začrtali v prosep in povzdigo slovenskega naroda na Goriškem. Omahnil in odpal je od tega programa že ta in oni, a on je vstrajal in ostane pri tem. (Se vé, po svoji glavi!)

Dve stranki sta se zdaj pojavili v slovenskem taboru, klerikalna in „takozvana“ liberalna. Kdo je kriv razpora? Klerikalci! (Klerikalci so baje krivi tudi umora kralja Umberta!) Klerikalni z maj je tudi na Goriškem vzdignil svojo osebno glavo in kdo bi se proti taki pošasti ne branil? (Glejte, da vas ne sne!) Jaz sem dober kristijan, naglašal govornik, in znam

ceniti vero v domači hiši, v družini (pod ognjiščem?). Duhovnik naj uceplja vero v cerkvi, (kamor liberalci ne zahajajo), uči naj v cerkvi ljudi ljubezni, priznanašanja in zatajevanja, a zunaj cerkve naj se ne govori o veri, vera nima v javnosti nobene besede, vera in politika se izključujeta.

Pri teh besedah je nastal v sobi hrušč, pritrjevanje liberalnih in ugovarjanje vernih slušateljev je polnilo vroči vzduh sobe.

Govornik je prešel k resolucijam (zdaj naj se tresejo ministri!), katere je stavil svojim volilcem. Država naj poskrbi za boljša komunikacijska sredstva v naši deželi, poskrbi naj za železniško zvezo po novi baje — železnici med Sv. Lucijo-Logom do Trbiža, podpira naj med našim ljudstvom gozdorejo in naj pospešuje urejevanje cest in hudournikov. —

Shod je zaključila hrupna debata med duhovniki in Tuma-Gabrščekom. G. Leben, kurat na Libušnjem, je pobijal Tumovo trditve, da bi bila vera dobra le v cerkvi, a da bi bila zapostavljena v javnosti. Tudi v javnosti smo kristijani, so se slišali kliči, za katere sta pa imela pobratima gluha ušesa. Kaj ima n. pr. vera opraviti z železnico, se je rogal g. Gabršček in tako toptal v blato svetinjo slovenskega ljudstva — sv. vero. (G. Gabršček misli, da se bodo z železnico vozili sami liberalci!) — Saj nimata nobene vere, je dejal neki kmet in se zgražal nad prejšnjimi licemerskimi trditvami o njuni veri.

G. Gabršček je podal tudi definicijo, kaj je klerikalizem — namreč nadvlada duhovništva. Zaman je bilo vsako ugovarjanje. Mi nočemo nobenega gospodarstva, je zatrjeval g. Leben, ne, mi prepuščamo radi vsako gospodstvo drugim, saj imamo v cerkvi dovolj. Ali dokler se vera tudi v javnem življenju ne upošteva, dotlej moramo iz zakristije ven, ako hočemo biti res kos svojemu visokemu poslanstvu. Ko bomo glede vere

vsj jedini, tedaj se le se srečamo v pravi, trajni ljubezni, tedaj bo mir.

Zaman. Vsi morate delovati z nami, po nas se morate ravnati, pravi g. Gabršček, svoje nauke morate prilagoditi časovnim razmeram, vera naj so moderni-zira. (Hrup, smeh.)

Prikrivala sta se na shodu goriška gospoda in se hotela pokazati dobra kristijana, no, še pred odhodom sta potegnili krinko z obraza in se pokazala takšna, kakoršna sta. S ponosom sta povdarjala, da sta pristaša narodno-napredne stranke, a podala sta k sklepu tudi program te stranke — samolastno vladanje. Gospodoma — hvala lepa za to odkrito izjavo.

G. Miklavič je še pozval navzoče, naj zakličejo živio dr. Tumi, na kar so se odzvali sluge liberalne misli. Kmetje so že prej odšli v žalostni zavesti, da so prepuščeni samim sebi, da tukaj ni ne srca ne volje, da bi jim kdo pomagal. No, tudi pristaši napredne stranke bodo čakali, da jim vzrastejo žlahtne rožice iz brezverskih tal goriških kolovojev. — Sočutno jim kličemo: V temi liberalnega robstva — lahke vam verige!

Shod v Kamnjah.

V Kamnjah je sklical tamošnji župnik, g. K o s e c, v nedeljo po litanijah shod, katerega se je udeležilo lepo število gospodarjev. Pojasnil jim je pomen katoliških shodov, delovanje liberalne ter narodno-napredne stranke, ne glede politike, ampak verskega življenja. Ko so bile prebrane in razložene resolucije za II. slov. kat. shod, ki se tičejo razmer med kmetovskim ljudstvom, so vsi navzoči pritr-dili sledeči resoluciji:

Možje kamenjske župnije spoznavajo, da je II. slovenski katoliški shod potreben, da se utrdi krščanska zavest tudi med slovenskim ljudstvom na Goriškem, ter se popolnoma ujemajo s sklepi kat. shoda na podlagi predloženih resolucij.

Politični pregled.

Pogreb kralja Umberta. Kralj Umberto je bil izobčen iz sv. cerkve po konstituciji: „Apostolicae Sedis“. Radi tega mu sv. cerkev ni bila dolžna dovoliti cerkvenega pogreba. — Genoveški škof je sicer prosil sv. Stolico, naj bi v tem slučaju smel cerkveno pokopati kralja, pa ni dobil nobenega odgovora. Sv. Stolica je v tem vprašanju bila povsem pasivna in samo ni hotela odločno prepovedati, ker se je bilo bati večjega zla. Tako piše „Vaterland“. Nam pa se zdi bolj verjetno, da je sv. Oče v tem slučaju tudi izrecno spregledal, ker drugače bi ga genoveški škof ne bi smel cerkveno pokopati.

Sv. Oče je to storil radi izrednih lastnosti kralja Umberta in še posebno radi tega, ker je kralj letos sprejel sv. sakramente. Želel je tudi vedno spraviti se z Vatikanom, pa mu tega ni dovolil minsterski svet.

Nikakor pa ni res, da bi bil sv. Oče 30. julija maševal za umorjenega kralja, da bi bil kraljici Margariti brzojavno izrazil sožalje, ali pa naročil milanskemu škofu, da jej izrazi sožalje v Njegovem imenu. Vse to so časopisi namenoma zlagali. Tudi ni res, da bi bil sv. Oče odobril molitvico, katero je zložila kra-

LISTEK.

Štiri rimske patriarhalne cerkve

(Piše J. K.)

Ko smo nekoliko še pomolili pri ograji konfesije pred velikim altarjem, kjer počiva truplo sv. apostola Matije, stopimo na nasprotni strani, kakor smo noter prišli, iz cerkve. Cerkev namreč ima uhode spredaj in zadaj. Pred seboj imamo posevni trg Esquilino. Kakor na unem trgu, tako je tudi na tem visok steber, obelisk, s križem na vrhu. Cesar Avgust ga je dal z drugim pripeljati iz Egipta, da bi ju postavil v velikem dirkališču. Pa smrt ga je prehitela in stebra, ki sta bila namenjena poveljevat Avgustovo vladanje, sta poleg njegovega groba pričevala minljivost cesarskega življenja. Potem sta stoletja ležala na tleh kot priča barbarske surovosti. Še le 1. 1587. je papež Sikst V. ukazal ednega postaviti pred cerkev M. B. Napisi na obelisku so globoko pomena. Eden se glasi: Radostno častim grob Kristusa, živega Boga. Žalosten sem služil olepšanju groba mrtvega Avgusta. Na drugi strani beremo: „Molim Njega, katerega je Avgust v življenju molil se preden je bil rojen iz Device; katerega je pa pozneje prepovedal imenovati Boga“.

Ta napis spominja čudovite dogodbe v življenju cesarja Avgusta, za čegar vladanje je bil rojen Izveličar. Avgust je prašal tibarsko Sibilo (vedeževalko), sme li dovoliti, da njega po božje častijo? Ukazala mu je, naj se tri dni posti, potem bo zvedel, kar želi. Po tridnevnem postu je imel cesar prikazen. Videl je nebo odprto in na altarju sedeti prelepo devico z otrokom v naročju, ter slišal je glas: Haec ara Filii Dei est — „Ta je altar Sinu Božjega“. V sled tega je cesar prepovedal sebe častiti, ter ukazal sezidati altar Sinu Božjemu na mestu, kjer je zdaj cerkev Ara coeli na griču Kapitolu. Altar je imel vdolben napis: „Ara Primogeniti Dei“ — „altar Prvorojenca Božjega“. Tretji napis na obelisku govori: „S svojim nepremagljivim križem Kristus deli ljudstvu mir, on ki je hotel biti rojen v jasnih ob času Avgustovega miru.“ Ob Kristusovem rojstvu ni bilo nobedne vojske, ker je Avgust premagal vse sovražnike.

Preden zapustimo cerkev M. B., naj omenim še nekaj. Vsaki večer po Ave Mariji, ko v Rimu že vse počiva, se razlega iz stolpa te cerkve glas zvona. To zvonjenje je glas hvalečnosti. Pred davnim časom je popotni človek po noči zašel na rimski planjavi Campagna. Ker je bilo tam zelo močvirno in veliko jam,

ki vodijo v podzemeljske katakombe, se je revež zelo bal naprej iti, ter je svoje življenje priporočil Bogu. Kar zasliši glas zvona, ki se je razlegal čez rimsko plan, ter napolnil popotnika z veseljem upanjem. Drugi dan je bil namreč Marijin praznik. Na predvečer so to naznanjali z zvonjenjem. Popotnik je šel za glasom, ter se kmalu zavedel kam drži pot. Iz hvaležnosti za rešitev je napravil večno ustanovo, naj se vsak večer zvoni z istim zvonom v rešilno znamenje tistim, ki zaidejo na poti.

Tudi mi revni Evini otroci zaidemo večkrat s prave poti. Preuzetnost in samoljubje nam kakor črn oblak zagrne svitlo morskoro zvezdo, pozabimo ljube Matere Marije. Tema verske nemarnosti je okoli nas, valjamo se po močvirju mesenosti, v nevarnosti smo, da ne pademo v jamo večnega pogubljenja. Pa trikrat na dan slišimo glas zvona, ki nas po naredbi sv. cerkve kliče k Mariji, naj jo pozdravimo z Ave Marija Blagor njemu, ki se temu glasu odzove, ter ne le s prazno besedo, ampak s srčno željo po čednosti časti Marijo. Naredi, kristijan, v svojem srcu večno ustanovo ali obljubo, da boš vsiglar ljubil prečisto Devico in gotovo boš srečno potoval mimo vseh dušnih nevarnosti k svojemu namenu v nebesa. (Dalje pride).

ljica Margarita, marveč je obsodbe vredno, — da se je ta molitvica ponekod res upeljala.

Iz vsega tega je razvidno kak švin-del so vganjali italijanski časopisi.

Razpor med Rumunijo in Bolgarijo ni še poravnal. Poročali smo že o uzrokih razpora. Rumunija hoče na vsak način prisiliti Bolgarijo, da razpusti macedonsko zvezo in kaznuje poglavarje društva. A Bolgariji je to nemogoče, ker bi ta korak imel za nasledek splošni upor v deželi. V zadnjih dneh je Rumunija nehala od svojih neopravičenih zahtev in upanje je, da se vrnejo prejšnje prijateljske razmere med Rumuni in Bolgari. Vojske med Rumunijo in Bolgarijo pa ne bo, dasi jo prorokujejo Slovanom sovražni časopisi. Sploh bi pa bila taka vojska nenaravna. Rumuni so sicer romanskega plemena, a bili so vedno prijatelji Bolgarije in so svoječasno z Rusi premagali Turke in s tem postavili temelj bolgarski samostojnosti. Da so bolgarski anarhisti sklenili smrt rumunskega kralja in umorili časnika Mihaelovna ni uzrok za vojsko, kakor ni bil za Avstrijo umor presvetle cesarice Elizabete uzrok za vojsko proti Italiji, dasi je bil Luccheni italijanski podložnik. Sploh je videti, da je pruska politika rodila ta razpor v škodo Rusije, ki ima zdaj obilo opravila na Kitajskem. V tem mnjenju nas potrjuje dejstvo, da je rumunski kralj Karol iz iste družine, kakor nemški cesar Viljem.

Francija in Španija. Že dolgo časa tekmuje Španija s Francijo na afrikanških tleh. Francozi si prizadevajo, da bi dobili pod svojo oblast Španiji sosedno afrikanško državo Maroko. To je spoznal ondodni Sultan in zato se obrnil do raznih držav za pomoč. A vse prošnje marokanskega vladarja so zudele na gluha ušesa. V svojem obupu se je obrnil do Španije, ki je od nekdanje Francije sovražna. A bojmo se, da si je sultan izbral slabo pokroviteljico. Španija ne more niti doma vzdržati reda.

Vojska na Kitajskem. Razmere na Kitajskem se slabšajo. Kako lahko so si mislile države vojsko z Kitajci in vendar kako težka je in kako težka se bo! Evropejske čete so dospele v glavno mesto Peking in politiki so mislili, da je s tem odrezana glava kitajskemu zmaju. A gospodje so se za enkrat usteli. Treba je pogajati se s kitajsko vlado, a vlade ni. Cesar, cesarica in Tuan, katere so do sedaj imele velevlasti za odgovorne povzročitelje ustaje, so zbežali in vrgli vso odgovornost na prince Junga. A s princem Jungom se ne morejo velesile pogajati, ker je usta brez pravice. Treba bi bilo prijeti cesarja in cesarico, a ti so daleč. K vsemu temu kovajo ustaši v Pekingu samem načrte proti vojakom velesil. V zadnjih dneh se je prikazalo kakih 30.000 ustašev v bližnji okolici Pekinga. Upor se pojavlja tudi po ostalih pokrajinah. Velesile pa niso edine glede nadaljevanja vojske. Rusija dela očitno v Mančuriji na svoj račun in ne kaže volje, da bi izpustila svoj plen za majhno denarno odškodnino. Japonska pa bi rada zasedla Koreo. A če se to zgodi je vojska med Rusi in Japonci gotova stvar. Nemčija in Anglija bi rade med seboj delile bogato kitajsko deželo. Tako se nam kaže kitajsko uprašenje še bolj zamotano, kakor je bilo ob začetku vojske.

Vojska v južni Afriki. Buri so se združili pri mestu Belfast in utrdili. Cel teden se je pomikal angleški general Roberts s ceo armado do mesta. A sedaj, ko je tam, ne more ničesar opraviti. Buri katerih je tam kakih 10.000, so mu prizadeli že take udarce, da se mi-li zopet povrniti v Pretorijo. Da se pa le ne začne Roberts prepozno umikati, ker Buri bi znali uničiti mu ostanke njegove nekdanje armade.

Novice.

Cesarjeva zahvala. „Wiener Zeitung“ je objavila sledečo cesarjevo lastno-ročno pismo na ministrskega predsednika dr. pl. Koerberja: Povodom Mojega 70. rojstnega dne Mi je od vsega prebivalstva došlo toliko voščil in čestitk in se tudi vršilo brez števila lojalnih izjav, da se je velečasno izražala vseobča udanost do Moje osebe. Globoko ginjen Vam naročam, da naznanite Mojo toplo in srčno

zahvalo, ki jo naj izvedo v vsaki oddaljeni koči. Vsi moji narodi naj vedo, da sem njim posvetil Svoje življenje, da sem srečen, ako pospešujem njihov blagor, da v lojalnosti, domoljubju in mejebojnem zaupanju vidim trdno podlago, na kateri sloni bodočnost domovine. Vsegamogočni Bog blagoslovi in čuvaj vez, ki veže Mene in Moje narode! — V Ljubli, 19. avgusta 1900. Franc Jožef.

Vera — tema. Iz „Journal officiel“ od 18. avgusta t. l. posnemamo, da so dobili „bratje krščanskih šol“ na svetovni razstavi v Parizu za svoja dela odgoje in vsakovrstnega poduka: 3 prva darila, 13 zlatih, 21 srebrnih, 14 bronastih svetinj in 6 pohvalnih priznanj. Tako morajo tudi francoski framazoni doznati, da ne more puhla, brezverska šola v nobenem oziru tekmovali z verskimi — krščanskimi šolami.

Spremembe v kapucinskih samostanih štajerske pokrajine: Provincijal je P. Eduard Bervar, do sedaj gvardjan v Knittelfeldu, rezidoval bode v Lipnici. Iz Gorice gre P. Odilo kot gvardjan in definitor v Krško; P. Friderik ostane v Gorici kot eksprovincijal in vikar; P. Lin je postal gvardjan. P. Maks gre v Krško. P. Hieronim v Loko. Na novo nastavljen je P. Hugolin v Gorici. Iz Lipnice gre P. Viljem v Hartberg. Iz Wolfsberga v Lipnico pride P. Maver. Iz sv. Križa gre P. Oton v Celovec. Iz Krškega gre F. Žiga za gvardjana v Knittelfeld. P. Ubald v Celje. V Murau je postal P. Gabriel gvardjan, P. Alfons definitor in vikar. Iz Celovca gre P. Bruno v Knittelfeld in P. Norbert v Wolfsberg. V novi (hospic) samostan v Mettersdorfu pride P. Gotthard za predstojnika in P. Oswald za pomočnika. Iz Hartberga gre P. Ciril v Irndning. P. Efrej je postal vikar. Iz Loke gre P. Gottfried v Sv. Križ. Iz Irndinga gre P. Moric v Hartberg.

Premembe v učiteljstvu. Nadučitelj v Devinu g. Albert Komac je imenovan vadničnim učiteljem v Gorici. Gos. Henrik Leban, doslej učitelj v Ozeljanu, pride za učitelja na pripravnico na Prosoku. Gos. Križman France, doslej učitelj v Levpi, pride za družega učitelja v Rihemberg. G. Vizintin Rudolf gre iz Kronberga v Renče — a na njegovo mesto pride g. Rajmund Fajgelj. Na novo ustanovljeno pripravnico v Podgori pa pride g. Justin, doslej učitelj v Šempetru.

Stalno sta nameščena Ernest Širca v Podgori in Jožef Vidor v Ločniku, def. učitelj iz Plavi Franc Golja pride v Levpor, Ivan Vuga iz Rihemberga pride v Cerovo, Franc Merljak iz Dornberga pride v Plave, Anton Kuntin iz Batuj pride za potov. učitelja v St. Maver-Podsobotin, Maks Kuntin iz Kala v Kviško, Urh Pavlica iz Renč v Bukovico; izprašani učiteljski kandidati: Jožef Erzetič pride v Kal, Rihard Orel v Dornberg, Marija Baje v Rihemberg, Klementina Lavrenčič v Batuje, Franciška Copic v Ročinj in učiteljica Ana Jug iz Čepovana v Vrtojbo.

Imenovanje. Davčna nadzornika gg. Valentin Marušič in dr. Ivan Morosin sta imenovana višjima davčnima nadzornikoma pri deželni finančni direkciji v Trstu. — Nj. Vel. cesar je imenoval profesorja na c. kr. gimnaziji v Kopru, g. Štefana Štefani-ja ravnateljem na istem zavodu. — Finančna komisarja Artur Covacich in Edvard Sulligoi sta imenovana višjima finančnima komisarjema v okrožju tržaške finančne djirekcije.

Razpisana služba. Na državni realni v Gorici je s početkom šolskega leta 1900-1901 razpisana služba učitelja za risanje z prosto roko. Prošnje je uložiti do 10. sept. t. l. pri dež. šolskem svetu za Goriško v Trstu.

Iz Trsta. — (Raznoterosti). Tržaško namestništvo je razpisalo dve ustanovi po 210 kron za gimnazije prvih 6 razredov, ki imajo domovinsko pravico v Trstu ali kaki istrski občini. Prošnje do 15. sept. tržaškemu magistratu. Razpisane so tri ustanove po 200 kron iz zaklada Jos. pl. Marencija za učence c. drž. obrtne šole v Trstu, ki so rojeni in bivajo v Trstu.

— Odbor društva „Edinost“ je imel 24. t. m. sejo. Sklenili so, da se društvo „Edinost“ ne udeleži katoliškega shoda v Ljubljani oficijelno, ampak le privatno!!

— „Edinost“ tedaj noče preklicati neresnice, da smo se mi kaj dotikali pogreba srbsko-pravoslavnega župnika. To smo pričakovali, zato smo že zadnjič rekli, da je le plemenit človek vselej pripravljen preklicati neresnico. Zeleti bi bilo, da bi „Edinost“ prišla v bolj spretno roko, da bi ne begala tržaških Slovencev s takimi konfuznostimi! Dalje!

„Edinost“ pravi v številki 185.: „..... treba tudi pomisliti, da živimo sedaj v dobi verske tolerance, a ne več v dobi inkvizicije...“

Kaj je s to tržaško inkvizicijo, s katero so nas hoteli vščipniti? Ali mislijo morda Tržacani, da sv. cerkev nima več dandanes svoje inkvizicije? Inkvizicija obstoja od apostolskih časov in bo obstojala do konca. Ime današnje inkvizicije je: Congregatio s. officii ali inquisitionis haereticarum pravitatis. V tej obliki obstoja že od l. 1587., ko jo je papež Sikst V. ustanovil.

Pa vemo, vemo, kaj hoče „Edinost“ reči! „Edinost“ je namreč pobrala par misli iz „Slov. Naroda“ ali pa iz kakega „Conversationslexikon-a“ o nekdanji srednjeveški inkviziciji. Sovražniki sv. cerkve obdolžujejo sv. katoliško cerkev vseh onih strogih kazni, s katerimi je državna inkvizicija preganjala krive vere. Dasi se je že stokrat in stokrat dokazalo, da je cerkvena inkvizicija vse kaj drugega, ko državna, vendar ne nehajo še ignoranti ponavljati te infamije. Cerkev inkvizicija je bila tudi stroga, toda o takih strogostih, kakoršne jej predbacivajo liberalci, ni govora. Lehko tudi, da se je v posameznih slučajih kaka cerkvena oseba v tem kaj pregrešila, toda cerkvi na sploh se tega očitati ne more. Sv. cerkev je bila z grešniki in krivoverci mila mati in se je le v najskrajnejših okoliščinah posluževala skrajnih sredstev.

Vse drugače pa je z državno inkvizicijo. Država je v onem času stela krivovero kot državni zločin in ga je po svoje tudi kaznovala. Proti tej inkviziciji so papeži in škofje večkrat protestirali. O tej inkviziciji govorite, kolikor vam drago! Kolikor je država dandanes premalo skrbna za sv. vero, toliko je bila v onih časih preveč! Sv. cerkvi pa je eno in drugo škodljivo!

Prihodnjič kaj o cerkvenih obredih tržaških gospodov.

Iz beneške Slovenije. 24. avg. 1900. — G. urednik! Novic torej želite iz naše Slovenije! Kakor drugod po svetu, tako je tudi pri nas le več žalostnih ko veselih. O politiki vam ne bom poročal, saj so vam in drugim Slovincem naše politične razmere dobro znane. Toliko mimogrede: Upali smo, da nam zasije milejša zvezda sedaj, ko je po strašni smrti četovci zasel kraljev prestol sin Viktor Emanuel I. z njim kraljica Helena, po katere žilah se prelaka naša kri. Pa novi kralj se je že zopet zopet izjavil (tako je bilo brati po najimenitnejših italijanskih listih), da ostane vse po staram; torej tudi glede nas. In vendar ve kraljica Helena za nas prav dobro! Koj po poroki so se jej v Firenci poklonili naši Slovenci po šempeterskem županu: dr. vitezu Musoni-ju. Izročil jej je bil na pergameni pisano in krasno izdelano addresso v obeh jezikih: v italijanskem in v našem, kot ga mi šempeterci govorimo. Helena, „ta najljubši ruoža“ (tako jo apostrofira addressa), ki se presadi na italijanski vrt“, se je z Musonijem prav ljubeznjivo pogovarjala: ona po črnogorsko, on po šempetersko, povpraševaje z velikim zanimanjem o naših razmerah. Tako so se nam v Firenci obetali boljši dnevi. Sedaj pa, tako kaže vse, je šel naš up po vodi. —

Pa obrnimo se rajši na drugo, na cerkveno polje! Tu, kjer gospodari naš materni jezik, se kaže čilo gibanje in nov po sv. misijonih poživljen verski duh. Prvi sv. misijon je bil pred dvema letoma v Mažarolah (fara Preštint) pod goro Ivanec. Misijonarji so bili iz Ljubljane, preč. gg. lazaristi. Voditelj je bil, kakor povsod, preč. gosp. Urban Nežmah. Ljudje so bili zelo veseli in so z veliko vnamo poslušali zveličanske nauke ter prav lepo prejeli sv. sakramente. Po dokončanem sv. misijonu so spremili misijonarje daleč doli v dolino z veselimi, pobožnimi pesmimi, s streljanjem itd. Dobro je zares to naše verno ljudstvo!

Na domačega čast. g. kaplana Zdravliča so pa pobožni misijonarji naredili trajen utis: pustil je svoje ovčice in vstopil je v družbo sv. Vincencija. Sedaj biva v nemškem Gradcu in drugo leto, upamo, bo uže med nami, rojaki svojimi, opravljal svoj sveti apostolski poklic.

Pa vidim, da mi je ta dopis pod peresom narasel. Zato, g. urednik, za danes z Bogom! Imam še v „kartušu“ blaga. (Dalje pride.)

Iz Vrtojbe († Fabijani Pavla)

Kar je črna zemlja dala, vzame črna zemlja spet. Cegnar.

Grozno nas je potresla vest v petek, ko smo zvedeli žalostno novico, da je v Gradcu umrla naša gospodična učiteljica Pavla Fabiani, ktera je bila nam vsem tako ljuba. Pa, kako nas ne bi pretresla, saj je posvetila blaga pokojnica vse svoje mlade dekliške moči našim otrokom, saj nam je bila vsem kot sestra, mati in kot vzor vsem vašim dekletom. Vsi žalujemo po njene izgubi, posebno pa pri gosp. naduč. Andr. Draščeku, kjer je bila na stanovanju, ter jim je bila kakor hči, kakor del družine. Gosp. voditelj Zorn, je izgubil vrlo koleginjo, ravno tako naš č. g. vikar, kteri je izrazil svojo žalost v nedeljo v cerkvi.

Blaga pokojnica je bila rojena l. 1862 11. oktobra ob jadranskem morju v Trstu. Tu je preživela svoj detinski čas, potem je šla v samostan, kjer je vdobila prve nauke. Bila je v samostanih v Škofji Loki in v Ljubljani tako, da je bila večji del po samostanih ter si prisvojila pobožnega, pravega katoliškega obnašanja. Pripravnico je končala l. 1882 v Gorici, odkoder je prišla v Vrtojbo. Tu je naredila provizorična leta, tu je postala definitivna, sploh tu je bila celih 18 let svojega službovanja. Zadnja 4 leta, posebno slednje, je bolehal, ali vendar je opravljala vestno svojo službo. Ko je končala letos šolsko leto, šla je obiskat svojo sestro v Storé. Tu je bila nekaj časa, potem je šla v Gradec v bolnišnico. Bila je v bolnišnici kake 4 tedne, kar pride v petek pretresljiva novica, da je umrla na kliniki.

Pokojnica je bila vzgledna, vrla, vestna učiteljica. To so spoznali tudi njeni predstojniki, ker bila je v l. razredu, čast, katero imajo samo še gg.čne Baucon, Urbančič in Krsnik.

Škoda je je! Pa kaj bomo žalovali po njej, blagurjmo jo,

saj lepše solnce njej zdaj sije, lepša zarja rumeni.

Saj prave sreče ni tu na zemlji, ampak nad zvezdami. Počivaj v miru in prosi za nas!

Na Vojšćici je te dni umrla po prav kratki bolezn mlada deklica. Žela je travo blizu morja. Proti večeru šla je z tovarišicami k morju, da se malo okoplje. Komaj pa je reva stopila, najhitreje gorka, v morje, že začuti mraz po vsem životu. Skalila se ji je kri. Prišedca domu se je vlegla, dobila mačuh in umrla! Po blagi, nedolžni deklici je težko celi občini. Spremile so jo k pogrebu dekleta v belo oblečena, kupila so ji v dar in slovo več krasnih cvetlic in zapela ji na pokopališču prelepo pesem. Svetila ji večna luč!

— Kobila v vrednosti 400 kr. poginila je na Vojšćici vojakom za časa vojaških vaj. Imela je vrančni prisod.

Na Vitovlje! Dne 8. sept. t. l. bo na Vitovljah lepa slovesnost. Blagoslovili bomo križ s prekrasnim Kristom, (delo monakovske kiparske akademije). Kupili so ga vitovski fantje in dekleta v spomin svetega leta: opustivši javni ples! Kip in macesnov križ staneta nad 200 kron. Postavimo ga v prostor starega zagrada, kateri smo priredili kakor kapelico in tudi lepo okrasili. Slovenci! Ne zamudite prelepe slovesnosti. Za duhovno postrežbo v spovednicah bo preskrbljeno, za telesno zunaj cerkve tudi.

V Skriljah so dobili iz A. Broilijeve livarne tri nove zvine skupne teže 11½ q. Zvonovi so melodično vglaseni ter so prav dobri.

Tretja poštna zveza po soški dolini med Gorico in Tolminom. S prvim septembrom t. l. začne voziti še tretja dnevna pošta med Gorico in Tolminom. Ista bo odhajala iz Gorice ob 3. uri popoldne in se bode vračala iz Tolmina v

Gorico ob 4. uri popoldne ter dospela v Gorico ob 8. uri zvečer.

Kapelan Ličan in „Soča“. — Narodno-naredne gospode zelo sebi izvrstno urejena kmetijska zadruga v St. Petru. Zato se zaganjajo z vso silo ob č. g. Ličan-a. Pravijo, da dere le naprej, da ga razni klerikalni krahi niso nič izučili. Njene besede v št. 100 so: „Razni krahi konsumnih društev, zadrug, pivnic, ali kakor se že imenujejo, jih niso izučili, marveč kar naprej hočejo dreti na gospodarskem polju“.

Vprašamo lažnjive kljukce okoli „Soče“: Koliko pa je bilo do zdaj klerikalnih krahov? Klerikalnih krahov pri zadrugah ne poznamo, hvala Bogu, še do zdaj. Recimo pa, da se je res že dogodil kak krah pri zadrugah, kaj pa pri trgovcih? Koliko krahov je pri trgovcih vsaki dan? Sto in sto! Ali bomo morda radi tega trgovcem nasprotni?

Sicer pa je brezpotrebno zagovarjati zadruga. Zadruga se razširjajo po vsem omikanem svetu in so neprecenljive koristi. Tudi trgovsko in poljedelsko ministerstvo jih pospešuje. Drobna glavica Tumova zadruga kjer so res potrebne, ne bo zabranila!

Narodno napredna-blamaža. — „Slovenski Narod“ in za njim „Soča“ sta pisala, da so v Trnovem na Kranjskem vsa društva, katera je zasnoval č. g. kapelan Rudolf propadla na veliko škodo kmetov. To naj bi bil svarilen izglede tudi za kapelana Ličana v St. Petru. Ali smola! Komaj sta omenjena lista to vest izobnala, že je vodstvo omenjenih društev izdalo izjavo, da je vse neresnično. Evo izjavo:

Izjava.

Ker se je zadnji čas veliko pisalo o nas, koliko izgube imamo itd. — izjavljamo —, da so vsi ti napadi golo izmišljeni, in nam je popolnoma jasno, od katere strani izhajajo. Odgovarjali nismo, ker nikdo izmed odbora ne čita „Slov. Naroda“ in smo bili šele posredno na to opozorjeni po zadnji notici. Ljudstvo pa pri nas, koje je to bralo, je vajeno takim izmišljotinam, in se sedaj naših zavodov še bolj oklepa. Ker se hoče s takim pisarenjem le dobri stvari škodovati, zato izdajemo to izjavo, da ne bo kdo izmed bralcev „Slov. Naroda“ trdil, da je to resnica. Društva sama so v najlepšem redu in njihov obstoj zajamčen.

Gospodarsko društvo v Trnovem,

in

Hranilnica in posojilnica v Trnovem.
dne 18. avgusta 1900.

Narodno-napredne neresnice. — Znano je, da je ni številke „Soče“, ki bi ne udrihala po dr. Jožefu Pavlici. Vse ji je prav, samo da obrekuje č. duhovnike. V št. 99. je „Soča“ pisala, da je dr. Jožef Pavlica hujskač, ker je dan pred shodom v Vrtojbi hujskal delavce iz Vrtojbe, naj gredo klicat na Tumov shod: „Živio „Prim. List“! Nato moramo odgovoriti lažnjivim kljukcem okoli „Soče“, da je bil dr. Jožef Pavlica mesec dni nepretrgoma iz zdravstvenih ozirov v Hofgasteinu na Solnograškem, od koder se je vrnil še-le minuli ponedeljek. Iz tega je razvidno, koliko resnice je na tem, kar „Soča“ piše.

Nedolžnadr. Tuma. — „Priznati morate, da se dr. Tuma ni niti dotaknil rečij, katere bi znale žaliti kako stranko“. To šteje „Sočina“ poročilo v največjo zaslugo dr. Tumovemu govoru na shodu v Vrtojbi. Mi pa rečemo odkrito, da nam prihaja tu namisel prilika o grabljivem volku v ovčji obleki. Menite, daje dr. Tuma, vodja liberalne stranke, kateri je zavezal s častno besedo vse svoje zaupnike, naj širijo povsod z vsem svojim uplivom liberalno stranko, da je ta dr. Tuma, ki je imel lepih besed na shodu le za svojo stranko, da je prišel le zabavati Vrtojbence, da mu je bila liberalna stranka pri tem deveta briga? ... Pesek v oči! — Z barvo na dan! Ljudstvo bi bilo pač drugače „zadovoljno“ s Tumom, ko bi mesto iz „Soče“ pogretil stvari, govoril o načelih in težnjah svoje stranke! Odrpeli bi se ljudstvu oči, ko bi slišalo iz Tumovih ust, da je njegova stranka brezbrizna proti veri. Njihov temeljni nauk je namreč: „Naša stranka se kratko ni malo nevtika v verske reči“. (Samo napada!) Poslušalo bi ga bilo drugače, ko bi izjavil, da

odobruje sramotno postopanje „Soče“ proti duhovščini, da se sploh pod njegovim pokroviteljstvom širi liberalizem, katerega je cerkev zavrgla. Proč s krinko, z barvo na dan, in ne hodite meje ljudstvo kot grabljivi volkovi v ovčji obleki!

Izjava. „Soča“ od 21. t. m. omenja v poročilu o shodu, katerega je sklical dr. Tuma v Vrtojbi, tudi mene nekako pohvalno, kakor da bi se bil jaz na posebno vabilo g. dr. Tume udeležil tega shoda. Temu nasproti izjavljam, da sem izvedel o shodu še le predpoldne istega dne in takoj povabil č. g. kurata Rojca in č. g. kaplana Ličana, naj prideta v Vrtojbo, kateremu vabilu sta se tudi odzvala. Obžalovati moram, da so na čisto mirni in stvarni govor č. g. Ličana nekateri, in ti so bili menda trije, kričali: „Živijo Hus“, na kar je č. g. kurat Rojec z opravičeno nevoljo rekel: „Sramujte se, ker branite očitne krivoverce“. Pohvaliti pa moram, da se je velika večina poštenih mož, iz Dolenje in Gorenje Vrtojbe, na predlog č. g. Ličana izrekla za krščanska načela ter obsodila ostudne napade v „Soči“ na duhovščino. Hvalo od strani lista, kateri na nečuten način blati duhovščino in vsacega, kateri ne trobi v njegov rog, hvaležno odklanjam.

V Vrtojbi, dne 29. avgusta 1900.

Edv. Strekelj,
kurat.

Izjava. Miha Gorkič iz Vrtojbe se je lastnoročno podpisal in povedal v „Soči“, da je odstopil od krščansko-socijalne stranke, ker so se mu oči odprle, ko je č. g. Knavs rekel, da je treba delati na to, „da se delavcem plača ne poviša, ker ta, kateri dobro stoji, nič ne veruje, kakor vidimo pri volileh I. in II. razreda“. Podpisani udje „Slovenskega kat. delavskega društva, vrtojbenski oddelek“, spricujemo, da je to neresnica, kajti č. g. Fr. Knavs je bil vedno unet za naš dušni in gnotni blagor. Podpisani smo šli pred dvema letoma k vodstvu delavskega društva in smo izjavili, da vsi odstopimo, ako bo še kdaj javno nastopil na javnih shodih Miha Gorkič. Tako je dobil ta Miha „urlaub“ in je bil preložen v I. vol. razred.

Udje

del. društva v Vrtojbi.

Katoliški shod. Zunanje priprave za II. slovenski katoliški shod, ki bode v Ljubljani dne 10. 11. in 12. septembra dobro napredujejo. Prostor bo tako pokrit, da bo redno zborovanje mogoče tudi ob najslabšem vremenu. Zastave društev se bodo tako razstavile, da ne bodo trpele in da bodo povišale sijaj zborovanja. — Posebno znamenito je, da se oglašajo za vstopnice najodličnejši možje vsake občine, po navadi župan in nekaj občinskih odbornikov z zastopniki vseh društev. Tako ne bodo le posamezniki zborovali, ampak zastopano bo vse ljudstvo po raznih organizacijah. Gospode zaupnike prosimo, da čim prej pošljejo zapisnike, ker le v tem slučaju bomo mogli vsem točno postreči. — Pripravljali odbor za II. slovenski katoliški shod.

Drugi slovenski katoliški shod v Ljubljani. Vspored obravnav in shodov: Ponedeljek, 10. septembra ob 5. uri popoldne „Pridi sv. Duh“ in blagoslov, Stolna cerkev. — Ob 6. zvečer. Osnovni shod, Alojzijevišče. — Ob pol 9. zvečer. Zabavni večer „Meščanskega kluba“, Katoliški dom. Torej 11. septembra ob 8. zjutraj. Slovesna sv. maša, Stolna cerkev. — Posvetovanje odsekov: Od 10. do pol 12. Šolstvo, Katoliški dom. — Od 10. dalje Socijalni odsek, Staro strelišče. — Od 10. dalje Časnikarstvo, Rokodelski dom. — Od pol 12. do 1. Krščansko življenje, Semenška knjižnica. Od pol 3. do pol 4. Šolstvo, Semenška knjižnica. — Od pol 3. Socijalni odsek, Staro strelišče. — Od 2. dalje Časnikarstvo, Rokodelski dom. — Od 2. dalje Organizacija, Katoliški dom. — Od pol 4. do pol 5. Krščansko življenje, Semenška knjižnica. — Od pol 6. zvečer 1. slovesni shod, Alojzijevišče. — Od pol 9. zvečer. Pozdrav „Slov. kršč. socijalne Zveze“ katoliškemu shodu, Katoliški dom. — Sreda 12. septembra. Ob 8. zjutraj Tiha sv. maša (govor). Stolna cerkev. — Ob pol 10. zjutraj II. slovesni shod, Alojzijevišče. — Ob 3. po-

poludne III. slovesni shod, Alojzijevišče. — Ob 7. zvečer Slavosni komers akademicega društva „Danice“, Staro strelišče.

Pozor! Gospodje, ki so dobili te dni vpraševalne pole gledé katoliškega shoda, prosimo, da pole kakor hitro mogoče izpolnijo in pošljejo tajniku pripravljalnega odbora g. dr. Evgenu Lampetu v Ljubljani. Prosimo, da točno odgovore na vsa vprašanja in natančno zapisejo imena. — Čim prej ima pripravljalni odbor odgovore v rokah, tem lepši bode red in tem lažje bode preskrbel vse potrebno za udobnost dragih gostov. — Pripravljalni odbor za II. slov. katoliški shod.

Slovenska krščansko-socijalna zveza v Ljubljani priredi s sodelovanjem vseh svojih društev v proslavo cesarjeve 70-letnice dne 11. septembra, ki je drugi dan katoliškega shoda, veliko bakljado in serenado. Tako bo ob katoliškem shodu preskrbljeno tudi za zabavo.

Kranjske novice. — Dolenjske železnice se ne morejo povspeti na tako stopinjo, da bi rentirale. Dežela kranjska, ki je prevzela garancijo za obresti, mora leto za letom odšteti lepe tisočake. Vzroki so: 1. ker se železnica ni v začetku prav gradila, da je treba vedno popravljati; 2. nekoliko prevelika potratnost in 3. železnica je predraga. Pratežina blaga, katero pride z Dunaja v Novo mesto, stane od Ljubljane do Novega mesta le malenkost manj, nego je stala od Dunaja do Ljubljane. Tako posnemljemo iz „Novic“. — Protestantski otroški vrtec namestitev ustanoviti v Ljubljani. — Nova gluha nemica v Ljubljani se otvori meseca oktobra. — Društvo županov za litijski okraj je imelo 15. t. m. v Temnici ustanovni shod. Ob tej priliki so sklenili ustanoviti tudi politično društvo za litijski okraj. Katoliško-narodna stranka se giblje. —

Črtice o čebelarstvu v Celovcu o priliki 45. shoda nemško-avstrijskih in ogrskih čebelarjev.

Avstrijsko centralno čebelarstvo društvo na Dunaju napravi vsako leto doma in zunaj Avstrije, navadno na Pruskem, svoj občni potovalni shod, navadno združen s čebelarstvo rastavo. Letos je doletela taka sreča mesto Celovec, kjer je trajala od jednem čebelarstva rastava od 12. do 17. avgusta. Rastava je bila tem imenitnejša, ker jo je počastil osebno sam dr. Dzierzon, katoliški župnik in največji strokovnjak v čebelarstvu. Dr. Dzierzon je izumitelj premakljivega satovja, torej nove, moderne čebeloreje in morda je bil prav ta mož vzrok, da je prihitelo na celovsko rastavo izvenredno mnogo ljudstva in toliko imenitnih strokovnjakov in pisateljev čebelarstvih, ki se poznajo večji del le po spisih. Namen shodom in rastavam je zboljšanje čebeloreje: Zanimati ljudstvo in poučevati je, kakó je ravnati s čebelo, kakó uporabljati njene izborne pridelke, sosebno pak kazati, kako se goji čebela umetno, da prinaša tem večji dobiček. Na takih shodih se razpravljajo ob jednem različna še ne stalno rešena vprašanja o čebelinem bitju.

Takó je trdil na enakem shodu neki Dickl, da izkotujejo čebelne delavke iz jajčic, katere je sicer matica izlegla, ali delavke, ali matico, kakor one hočejo s tem, da rede lečinke s posebno hrano, mej tem ko dr. Dzierzon pravi, da dela to matica svojevoljno, da leže obrojena jajčica za delavke in maticice, ki so ženskega spola, ali pa neobrojena jajčica za možke trote. (Dalje pride.)

Strašna nesreča na morju o polnoči. — Francosko brodovje je plulo v sredo dne 14. t. m. proti Gibraltarju. O polnoči je hotel admiral Fournier dati povelje in je ukazal, naj se njegovi ladiji približa torpedovka „La Framée“. Ta pa je prišla prenapeto, je zadela ob admiralovo ladjo premočno, da se je prekucnila in potopila. Potniki, ki so spali v njej, so se vsi potopili. Rešil se je le njen poveljnik de Manduit, ki se je prijel za neko desko in je kričal moštvu, ki je bilo na brodu: Pogum, pogum, rešite se!

Naznanilo. Deželni odsek ustanovljen v namen, da preskrbi, cesar

treba za proslavljanje stiri stoletnice, vabi gospode trgovce krojnega blaga, naj podajo svoje ponudbe, ako želé deležiti se oskrbljenja potrebnih tkanin. Take ponudbe se bodo sprejemale do 2. septembra t. l. v novi sodnijski palači, Via Capuccini, kjer se dobivajo tudi tiskarnice za dotične oglase.

Nova knjiga. V „Narodni tiskarni“ je izšla lična knjiga: „Naši narodni greh i. Kako bo z vojsko? Napisal: Podgrajski. Cena 50 vin.“

Nekdo je izgubil od St. Ferjana do Gorice 60 gld Kdor jih je našel je naprosen, da se oglasi pri našem upravnistvu.

Listnica. — Cenj. g. Maražu, veleposesniku v Vrtojbi, ne maramo delati nobene krivice. Pripravljamo stvar preiskovati in v slučaju, da je neresnično, kar nam je g. dopisnik sporočil, tudi preklicati. Želimo pa, da se g. Maraš obrne naravnost na uredništvo „Prim. Lista“. Uredništvo „Prim. Lista“ si šteje pod čast, da bi začelo kaj preiskovati radi kakega „poslanega“ v umazani „Soči“. G. Maraž! Tukaj smo Vam na razpolago.

— Gospodu dopisniku iz Črniča in Oseka: Pridite osebno v uredništvo, ker Vašega dopisa dobro ne razumemo. Ne poznamo razmer!

Socijalne drobtinice.

Kaj bom storil zoper pijančevanje, saj nimam nikakega upliva. Vsak človek od cesarja do berača, od škofa do delavca ima upliv. Oče, ti ga imaš na otroke. — Sin, ti na svoje starše. — Brat, prijatelj, ti ga imaš na svoje brate in sestre ter prijatelje. — Bogatin, ti vplivaš na uboge; revež, ti na tvoje sotrpine. — Delodajalec, kako velik je tvoj upliv na delavce, če ga nimaš, si sam kriv. — Žena, posebno tvoj upliv je velik, moze so priče. — Mati, v tvojih rokah je prihodnost otrok. — Krščanska žena, ti si gospodinja pri domačem ognjišču. — Vi duhovniki Kristusovi, ki molite vsaki dan: Fratres sobri estote, bratje bodite trezni! nikdar ne zane-marjajte svojega upliva. — Vam kršč. starši, naj bo mar, da izgojite poštene, delavne in krepostne ljudi. — Vi učitelji in izgojitelji imate v rokah mladino. — Vi vsi, ki vam je mar časni in večni blagor bližnjega, dvignite svoje glave, ter pogledjte okrog sebe, koliko škode je že naredila nezmernost v pijači in jo še vedno bolj dela. Porabite svoj upliv, ter storite svojo dolžnost!

Nesrečno žganje! Proti žganju moralo bi se pač postopati z vso ojstrostjo, ker je prava kuga za ljudi, kuga, ki mori duševno in telesno.

Evo izgled, kam pripelje strast do žganja!

V Ameriki je imel mož ženo silno udano žganju. Vse prizadevanje možovo in ljudi, da bi od pijančevanja ženo odvrnil je bilo brezuspešno. Mož se posvetuje z zdravniki in skuša zdravila, a nič ni pomagalo. Žena je le pila in pila, a jedla malo ali nič. Gotovo ne, ker je imela na želodcu že celo grampo strupene pijače. Cele ure je včasih ležala v nezavesti in omotici.

Pripeti se, da pride v hišo tujec. Opazivši moža vsega klavernega, ga vpraša, kaj mu je. „A kaj bom pravil“, mož žalostno odgovori. „Tako je!“ Slednjič mu vendar vse razodene.

„Čuj! jaz ti dam svet“, reče mu tujec. „Slušaj! kedar bo žena zopet ležala v nezavednosti, pojdi in postavi zraven njene postelje štiri prižgane sveče, daj ji v roke križ in rožnivenec ter pogriji jo z črno odejo, kakor da bi ležala mrtva na parah. Na to se pa tudi ti vlezi tam kje blizu nje in delaj se mrtvega. Pa tudi sebi prižgi vsaj par sveč. Morda bo ta strah pomagal.“

Mož sluša in napravi vse tako, kakor mu je tujec svetoval. Oba ležita. Čez nekaj ur se žena, kakor po navadi prebudi in zavé, ali kako se prestraši, ko se vidi v sredi gorečih sveč, s črnim zagrnjeno kakor mrtič. „Bog pomagaj!“ zaupiye, „kaj pa je to? kaj je z mano? kje sem?“

Toda — kako se reva še le pretrese, ko zagleda na bližnji postelji mrtvaško opravljenega tudi svojega moža!

In — sveče gorijo tudi njemu! In — križ drži v rokah! Prav umrl je, ni drugače, si misli. Kaj storiti? Začne klicati in vpiti: „Mož! kje si? kaj delaš? kaj si?“ „Mrtev sem!“ odgovori mož. „In ti,“ vpraša pa mož, „in ti, kaj delaš tam? Kaj si?“ „Mrtev sem!“ odgovori žena. „Koliko časa si že mrtev?“ „Osem dni“, odgovori žena. „In ti, ljubi moj mož, koliko časa si že mrtev?“ „Štirinajst dni bo zdaj“. „Že štirinajst dni!“ se začudi žena. „O predragi moj mož! ti si več časa tukaj, ko jaz, ti gotovo bolje veš, ko jaz, kje se vdiobi najboljši šnops, ker povem ti, da sem strašno žejna“.

Grda baba! kaj se po smrti vprašaš po šnopsu?! Nič ni pomagalo tudi to. Pač šnopsu, kam privede človeka nesrečno žganje! O le davek nanj, le davek in pa velik!

Naša društva.

Iz Biljane nam poročajo: Kmetijsko društvo goriško je poslalo svojega veščaka v Biljano, kjer je dne 26. t. m. popoldne po blagoslovu imel poduk, kako je treba češpe in sušje sploh previdno sušiti.

Zlata knjiga društva „Šolski Dom“ je ravnokar izšla. Iz nje posnemamo: Čisto imetje je znašalo koncem 1898 l. = 227 85 gld., koncem 1899 l. pa = 257 15:59 gld. Vseh učencev, ki so obiskovali v minulim šolskem letu zavode „Šolskega Doma“ je bilo 1007.

Že iz teh števil je razvidno, kako lepo napreduje „Šolski Dom“. Rojaki spominjajte se o vseh prilikah svojega „Šolskega Doma“.

Za Alojzijevešče: N. N. daruje od svojega postranskega zaslužka 41 K. (za „Šolski dom“ 37 K). Slavno staršinstvo v Velikem dolu s č. g. vikarjem proslavlja 70-letnico presv. cesarja nabralo pri obedu za Alojzijevešče in „Šolski dom“ 8 K 4 h. Občinsko staršinstvo v Biljani nabralo 12 K o praznovanju 70-letnice presv. cesarja, pol za Alojzijevešče, pol za „Šolski Dom“. Preč. g. Juvančič Lovro 10 K.

Hvaležni duhovnjani vrtobjenski svoje izgleadni učiteljici Pavli Fabiani namesto venca na grob, darujejo 8 kron za „Šolski Dom“ in 8 kron za „Alozijevešče“.

Družina Drašček-ova iz Vrtobje daruje 10 kron namesto grobnega venca blage pokojne učiteljice g.čne Pavle Fabiani in sicer 5 kron za „Šolski Dom“ in 5 kron za „Alozijevešče“.

Sadarska razstava — Kakor čujemo, priredi c. kr. kmetijska družba o priliki prihoda Njeg. Veličanstva našega cesarja v Gorici tudi sadarsko razstavo.

Razstava prične dne 19. septembra t. l. in bode na pokritem trgu pri starem sv. Antonu. Trajala bode 8 dni. C. kr. kmetijska družba je poverila zbiranje sadja petim gospodom, in sicer: za Gorico g. Ferrantu, za Furlanijo g. Alpiju, za Brda g. Jakončiču, za Tolminsko in Kanalsko g. E. Klavžarju in za Vipavsko dolino in druge kraje g. Dominku. — Onim, ki bodo razstavili najlepše in najboljše sadje, priznale se bodo svetinje, diplomi in darila v denarju.

Za kratek čas.

Duhovnik je nekega Irea dolgo in ljubeznjivo obdeloval, naj vendar opusti svojo pijansko razvado. „Petrik“, mu reče duhovnik, „žganje je tvoj najhujši sovražnik, zato se ga moraš ogibati.“

— „Moj sovražnik, častiti gospod?“ odgovori Petrik, „pa saj ste v nedeljo rekli s prižnice, da moramo sovražnike ljubiti.“ „Prav imaš,“ de duhovnik, „vendar nikoli nisem rekel, da jih moramo pozreti.“

Strah. Prvi zapravljivec: „Bojim se, da bom ko berač umrl.“ Drugi zapravljivec: „Jaz se pa bojim, da bom ko berač živel.“

Anton Fon.

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici, ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krčmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Krojaški mojster

Franc Čufer

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7
v hiši g. J. Kopača pri okr. sodniji,
izdeluje

vsakovrstne obleke za moške
po meri, bodisi fine ali pa
priproste.

Priporoča se svojim rojakom
v Gorici in na deželi, posebno pa
č. duhovščini in učencem srednjih
in ljudskih šol za obilna naročila.

C. kr. priv.

civilni, uradniški in vojaški krojač na Travniku
št. 22, I. nadstropje v Gorici.

M. POVERAJ,

priporoča p. n. občinstvu svojo izborna zalogo vsakovrstnega blaga iz avstrijskih in inozemskih tovarn, obleko, sobne in dežne plašče.

Velika izber

zavratnic in ovratnikov, perilo, Jäger-srajce, sploh vse k obleki spadajoče; prodaja zdravo in trpežno blago tudi na meter; vse jako po ceni.

Civ. in duhovenski povrniki od gl. 15. — nap.
Povrtniki letni 9.— „
Obleka možka 8.50 „
za dečke 1.80 „
Nepremočljivi havelok 9.— „
Cene stalne; 5% odbitka. Vsako naročilo
zvrši se točno.

Objava.

Podpisani naznanja, da bode po
bridki izgubi dražega Ivana firma
Brata Zupan pod istim nespremenjenim
imenom nadaljevala

orgljarsko obrt,

katero je skozi dveletno bratovo bolezen
vodil podpisani in jo bode tudi nadaljeval
pod imenom

Brata Zupan,

orgljarja v Kamnigoric.

Preudano se priporoča prečastili
duhovščini in velečastitim cerkvenim
predstojništvom in bilježim velespošto-
vanjem udani za firmo Brata Zupan

Ignacij Zupan,
orgljarski mojster.

Mirodilnica

v Tržni ulici poleg kritega trga
(poslopje c. kr. okrož. sodišča)

ima veliko zalogo nafinejega

žvepla v kosih,

katero prodaja po najnižji ceni.

Ima tudi vsakovrstnih najboljših
pripomočkov za čiščenje vina.

Zaloga Portland- in Roman-cementa

Priporoča se p. n. občinstvu

Ant. Jeretič.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dal-matinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po želez-nici na vse kraje avstro-egrske monarhije v
sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja
tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Št. 661

Op.

Razglas.

Naznanja se, da

JAVNA DRAŽBA

zastavil 11. četrtega t. j. mesecev
aprila, maja in junija 1899.

začne v ponedeljek 10. septembra 1900,
ter se bo nadaljevala naslednje četrtke
in ponedeljke.

Od ravnateljstva zastavilnice
in ž. njo združene hranilnice.

V Gorici, 7. avgusta 1900.

Nikaka

skrivnost ni več

napraviti si vsakdo doma sam brez vsake
priprave in težave najfineje likerje po
francozskem sistemu s pomočjo ekstrak-
tov, ki stanejo za napraviti po 5 litrov
likerjev: Tropinovec, Absinc, Vermut, Ruski
pelinovec, češki liker, Kimel po 80 kr.;
Slivovec, Rum, Ješnjevec, Alaš, Alpski
liker po 85 kr. in Konjak, Benediktinec,
Chartreuse, Pilzenski liker po 95 kr. —
Razpošiljam proti predplačilu v znamkah
ali poštne nakaznici; po poštne pov-
zetju 10 kr. več. Vsaki pošiljki pride-
nem navodilo, kako se napravi liker.
Preprodajalcem, če naročijo več blaga,
mного ceneje.

Anton Rukavina,

Trst, Via Belvedere št. 23

Artur Makutz,

klepar v Ozki ulici (Via Stretta),
se priporoča slavnemu občinstvu. Iz-
deluje vsakovrstna kleparska dela.

V Mirnu

pod Gradom se odpre nova krčma v po-
slopju gosp. Mihaela Sinigoja, v kateri
bodo romarji, potujoči na božjo pot k
sv. stopnicam na Grad, postreženi z dob-
rim vipavskim vinom in z izvrstnimi
mrzlini in gorkimi jedili po najnižji ceni.
Pripravljen je prenočišče za 100—150
oseb; ohranijo se tudi vozovi in konji.
Priporoča se za obilen obisk

EMIL BUDIN,
krčmar.

Anton Obidič,

čevljar

Semeniška ulica hiš. št. 4 Gorica,
priporoča se
za raznovrstna naročila po meri
za gospe in gospode.
Naročila se izvršujejo hitro.

Ustanovljena tvrdka leta 1866.

Ivan Drufovka v Gorici

na Travniku št. 5.

Tovarna nadplato Ozka ulica št. 8. — Filijalki v Komnu in Sezani.

Tovarniška zaloga usnja in nadplato

ter vseh potrebščin za čevljarje, različnega usnja za sedlarje, knjigoveze,
tapetarje itd. itd.

Lastna tovarna nadplato (Schuhhertheile),

šepa in urezuje se po meri iz vsacega usnja dobro in hitro.

Izdelovalnica jermenov in oprav za vole.

Glavni zalagatelj

vošila (biksa) v korist družbe sv. Cirila in Metoda
v Ljubljani.

Kupuje surove kože in loj po najvišjih dnevnih cenah.

Ceniki na zahtevo zastonj in franko.

Vzajemna zavarovalnica

proti požarnim škodam in poškodbi cerkv. zvonov
v Ljubljani,

je pričela svoje delovanje.

Pisarna zavarovalnice

se nahaja

na Dunajski cesti

v Medjatovi hiši

(v pritličji.)